

Predikanten Sigrid Coenradie,
Rachelle van Andel en Heine
Siebrand (v.l.n.r.).

Remonstrantse vernieuwingspredikanten

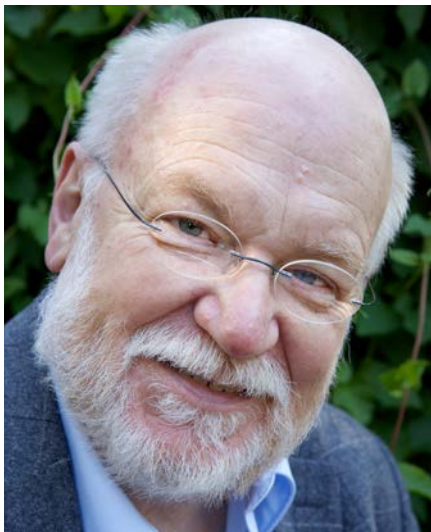
WERKEN AAN PLEKKEN VAN VERBINDING

Ondernemers die de kerk naar de mensen brengen, geïnspireerd door de theologie van de kwetsbaarheid. Dat is het concept van de remonstrantse vernieuwingspredikanten. Sigrid Coenradie bood in Eindhoven in de *Design Week* een workshop *Ontwerp je eigen levensbeschouwing* aan, Rachelle van Andel toert met een 'verhalenfiets' door dezelfde stad.

Tekst: Frieda Pruim
Beeld: Stijn Rademaker

Met maar liefst vijf ondernemingsplannen voor Eindhoven verraste Sigrid Coenradie (57) de sollicitatiecommissie voor de remonstrantse vernieuwingspredikanten. Naar zó iemand waren ze op zoek. Maar ook Rachelle van Andel (27) had een aantal mooie ideeën voor de Lichtstad. Na rijp beraad kregen ze allebei een aanstelling voor twee dagen per week. “Daar hadden we eigenlijk het geld niet voor”, vertelt ds. Heine Siebrand (67), voorzitter van de commissie vernieuwingsplekken. “Maar het kerkbestuur overtuigde ons ervan dat Eindhoven veel potentie heeft, met Strijp-S, het bruisende voormalige Philipsterrein, en de universiteit. We hadden als remonstranten net een grote schenking gekregen. Toen hebben we besloten om ze allebei aan te stellen.”

De Remonstrantse Broederschap had aanvankelijk geld vrijgemaakt voor vier vernieuwingspredikanten, die het krimpende kerkgenootschap (ongeveer 5.000 leden) een nieuwe boost moeten geven. “Gemeenten konden meedoen aan een competitie voor een extra predikant”, aldus Siebrand. “Zes gemeenten hadden interesse. Daarvoor dienden ze plannen in. Er waren kerkenraden bij die zeiden: als we hier niet mee aan de slag gaan, zijn we over vijf à tien jaar weg. De vernieuwingspredikanten hebben geen klassieke taken zoals 26 keer per jaar voorgaan op zondag, begrafenissen en huwelijksdiensten. Zij hebben hun handen vrij voor activiteiten waar behoefte aan is, maar waarvoor de tijd ontbreekt. Ze krij-

gen voorlopig een salaris én een budget; over zes jaar moeten ze hun eigen broek kunnen ophouden, dus ze moeten zelf inkomsten gaan genereren. Ze hoeven geen verantwoording af te leggen aan hun eigen kerkenraad; als landelijke commissie volgen we hoe het met hen gaat. Een groep ondernemers gaat hen adviseren.”

Behalve Eindhoven vielen ook Bussum, de Achterhoek en Utrecht in de prijzen. In Bussum werd Claartje Kruijff uitverkoren, in de Achterhoek Henk van den Berg. De procedure voor Utrecht liep nog bij de productie van deze *Volzin*.

Pijnlijke ervaringen

Eens per maand krijgen zij theologische begeleiding van Christa Anbeek, hoogleraar aan het Remonstrants Seminarium. “Daarin verschillen wij van de pioniersplekken van de PKN”, legt Siebrand uit. “Wij willen dat onze theologie meeverandert met onze manier van werken. De vernieuwingspredikanten laten zich inspireren door Christa’s theologie van de kwetsbaarheid. Daarin staan contrastervaringen in het leven van mensen centraal. Dat zijn vaak pijnlijke situaties, zoals moeilijke familierelaties of het verliezen van een dierbare, waar we vaak niet over praten, maar die wel een enorme impact hebben. Door naar die ervaringen te luisteren, kunnen onze predikanten mensen helpen om weer perspectief te vinden.” Hoopt hij hiermee nieuwe kerkleden te werven? “Het bestuur van de remonstrantse gemeente in Eindhoven verwoordde dat mooi. Zij zeiden: we willen niet dat mensen zich bij óns aansluiten, maar dat in Strijp-S iets nieuws ontstaat waarbij wij ons kunnen aansluiten. Daar word je toch helemaal blij van? Ook als het misgaat, bereiken we trouwens iets, want we zijn aan het leren.” “Het leek me heerlijk om kerkelijk te gaan werken buiten de kerk, met een nieuwe

“*Heine Siebrand: ‘Wij willen dat onze theologie meeverandert met onze manier van werken’***”**

theologie”, zegt ds. Sigrid Coenradie over haar sollicitatie. “De kerk is geen gezelligheidsclub die zichzelf in stand moet houden, maar we hebben bronnen in de aanbidding die kunnen helpen bij contrastervaringen. Het liefst wil ik mensen helpen om die bij zichzelf op te diepen, want daar kan ik ook weer van leren. Het gaat dus niet om iets over de reling gooien, maar om wissen. Bij de remonstranten heb ik altijd ruimte ervaren: wij staan achter je, wat je ook doet. Dat gun ik andere mensen ook.” Coenradie kwam pas als twintiger in aanraking met religie. Ze studeerde theologie en filosofie en werd jeugdwerkd adviseur. Daarna werkte ze als docent levensbeschouwing en filosofie, en de afgelopen vier jaar als predikant in Deventer. In Eindhoven werkt ze inmiddels ook twee dagen per week als gemeentepredikant. “In die functie probeer ik net zo goed vernieuwend te zijn”, zegt ze daarover. “Misschien moeten we als remonstrantse gemeenten een heleboel dingen die we altijd deden niet meer doen, waardoor er ruimte komt voor andere activiteiten. Binnenkort ga ik daar met mijn gemeente over praten.”

Verlangen

Als we elkaar half september spreken, is ze nog maar net begonnen. Toch heeft ze al de nodige ideeën voor haar werk op Strijp-S. “Tijdens de *Design Week*, eind oktober, laat ik mensen in drie ochtenden hun eigen levensbeschouwing ontwerpen. Aan de hand van een spel probeer ik erachter te komen wat hen ten diepste beweegt. Ik wil ook graag aansluiten bij lichtfestival *Glow* in november. Ik wil een link leggen met het hindoeïstische lichtjesfeest Divali, want in Eindhoven wonen veel expats uit India en China. Hun partners zitten vaak in een isolement. Ik zou ze met elkaar en anderen in contact willen brengen en een thuis willen bieden. Aan de Technische Universiteit worstelen onderzoekers en studenten met ethische vragen, zoals de gevolgen van de robotisering voor menselijke relaties. Daar zou ik graag gesprekken en vieringen over organiseren.”

De theologie van de kwetsbaarheid is een bron van inspiratie voor haar: “Onze levens zijn een ratrace en op Facebook ontlene we ons bestaansrecht aan onze successen, maar als er een kink in de kabel komt, stort →

ons leven in. Veel mensen hebben geen toegang meer tot een spirituele bron die je kunt aanboren om uit een dal te krabbelen. Wat is in die kwetsbare situatie voor jou van wezenlijk belang? Daar gaat levensbeschouwing over: een duwtje in de rug, een onderstroom van gedragenheid. Ik wil een veilige ruimte bieden waar mensen hun ervaringen op dat gebied kunnen delen. Daarmee creëer je een nieuwe gemeenschap, die ook virtueel of tijdelijk kan zijn. Het hoeft niet tot een nieuwe kerk te leiden.”

Hoe ziet ze zichzelf inkomsten genereren met dit werk? “In Londen zijn we vernieuwingsplekken gaan bekijken, zoals St Martin in the Fields, waar geld verdiend wordt met het restaurant onder de kerk. Dat was voor mij een eyeopener: we hoeven geen geld te verdienen met de activiteiten die we aanbieden. Dat kan uit een andere bron komen, bijvoorbeeld een burritotent voor de kerk.”

Burnout

“Ik heb een religieuze bron nodig, maar ik wil ook een verbinding leggen met de samenleving”, zo verklaart ds. Rachelle van Aniel haar keuze voor de functie van vernieuwingspredikant. Tijdens haar studie wijsbegeerte in Antwerpen was ze in de collegebanken met Kant en Plato bezig; in haar vrije tijd bezocht ze vrouwen die slachtoffer waren van mensenhandel; ze werkten in een Thaise massagesalon. “Dat waren volkomen gescheiden werelden. Daarom koos ik daarna voor een studie theologie en religiewetenschappen met als specialisatie

Sigrid Coenradie: ‘Het gaat niet om over de reling gooien, maar om vissen’

geestelijke verzorging en het Remonstrants Seminarium: daar werd een brug geslagen tussen denken en doen.”

Haar scriptie ging over *millennials*, mensen die tussen 1980 en 2000 zijn geboren. “In hun leven staan werk en relaties centraal, maar beide zijn tegenwoordig vaak niet al te stabiel. Jonge mensen hebben vaak geen bron meer van waaruit ze leven, en waar kunnen ze naartoe als ze hun werk verliezen of als hun geliefde ze ontvalt? Als vernieuwingspredikant wil ik daar graag een rol in spelen, net als in mijn vorige baan als jongerenwerker in de Utrechtse Geertekerk. Ook als programmamaker bij de Graalbeweging (een religieuze vrouwenbeweging die zich inzet voor een betere wereld, *FP*) sla ik een brug tussen contemplatie en actie: zo maakte ik een Goede-Vrijdagviering over een vrouw die slachtoffer is van mensenhandel en mocht ik in maart mijn stem laten horen bij de Verenigde Naties in New York.” De ‘verhalenfiets’ is Van Aniels eerste Eindhovense project. “Ik ga verhalen verzamelen van Eindhovenaren op het gebied van kwetsbaarheid en veerkracht. Daar wil ik een website en een tentoonstelling van maken. Je ziet mensen voortdurend rennen en op hun telefoon kijken, maar hun pijn, hun verdriet en verlangen zie je niet. Als dominee ben ik er om ook die kant ruimte te geven.”

Ze wil ook vieringen gaan maken over de Duurzame Ontwikkelingsdoelen. “Dat zijn zeventien doelen voor een betere wereld,

Rachelle van Aniel: ‘Ik verzamel verhalen over kwetsbaarheid en veerkracht’

opgesteld door de VN, zoals gendergelijkheid en armoede de wereld uit. Zo’n viering kan bijvoorbeeld de vorm hebben van een wandeling door de stad langs plekken waar iets met die doelen wordt gedaan.”

Tachtigplussers

Van Aniel verwacht dat ontmoetingen tot nieuwe activiteiten zullen leiden. “Ik heb inmiddels al een aantal mensen gesproken die heel enthousiast zijn over dit nieuwe initiatief en willen meedenken. Ik ga me niet alleen op jongeren richten, ik wil juist graag mensen van alle leeftijden met elkaar in contact brengen. Zelf word ik ook door idealistische tachtigplussers geïnspireerd.” Wat wil ze graag bereiken met dit werk? “Het klinkt heel groot, maar ik verlang naar een wereld waarin iedereen tot zijn recht kan komen. Als we door bezinning en rituelen onze eigen oordelen soms even tussen haakjes kunnen zetten, kunnen we de ander wezenlijk ontmoeten en onszelf ook beter leren kennen door de ogen van de ander.”

Gaat dat de remonstrantse kerk redden van de ondergang? “We moeten ons niet afvragen hoe we kunnen blijven bestaan, maar wat onze meerwaarde is”, vindt Van Aniel. “Of de kerk als instituut over tien jaar nog bestaat, weet ik niet. Ik hoop alleen dat er plekken blijven waar mensen zich kunnen verbinden met anderen, en zo een nieuw toekomstperspectief krijgen. Die plekken kunnen wij creëren. Ik vind het heel bijzonder dat dat mijn werk mag zijn.” ●